i za Gospu, i za Crkvu. Tko je u stanju da plemenito ignorira zemaljštinu, on je zreo za Kraljevstvo nebesko. Njegovo je (Mat. 5, 3.; Luk. 6, 20.).

Odmah sam se iza toga izmirio sa Francuskom. Bog mi je dao lekciju kao Joni pod bršljanom (Jon. 4, 1—11.) i kao Iliji na Horebu pod smrekom (III. Kralj. 19, 3—18.). Gdje još ima ovakvih ljudi i ovakvih akcija, ima i evanđeoskog duha; ima i evanđeoske vitalnosti. To su autentični baštinici sv. Genoveve, i sv. Ljudevita, i sv. Bernarda, i sv. Ivane Arške, i sv. Franje Saleškog, i sv. Vinka, i sv. Ivana Vianney-a, i sv. Terezije od Djeteta Isusa. I Fenelona, i Pascala, i Ozanama, i L. Veuilotta. A oni su drugi došli, ali će i proći. Kao svaki nasad, kojega nije nasadio Otac (Mat. 15, 13.). „Pustite ih! Slijepci su i vođe slijepcima!" (Mat. 15, 14).

Dr Čedomil ČEKADA

## CRKVA TREBA I DOBRIH SVEĆENIKA

Bog je među ostalima podigao u Crkvi dva posebna sistema duhovnosti: franjevački i ignacijanski. Ne ulazim ovdje u sve pojedinačne značajke tih sistema. Samo da istaknem jednu značajku.

Kad je sveti Franjo osnovao svoj Red, postavio je ideal, visok a možda i previsok ideal, gotovo nedostiživ ideal. Sami su kardinali zajedno s Papom Inocentom III smatrali da je taj ideal nedostiživ za slabe ljude.

Ali kad je oko sebe okupio ljude koji će stremiti prema tom idealu, Franjo je postao toliko obziran i popustljiv da bismo rekli da je svojom popustljivošću upravo potkopao same temelje na kojima je sagradio svoj Red. On je npr. ne samo trpio pravi antipod svoga duha u bratu Iliji, nego je upravo tog brata postavio za vrhovnog poglavara svog reda.

To je talijanska širokogrudnost franjevaštva: težiti za visokim idealima, ali računati s ljudskim slabostima i sa zemaljskom stvarnošću.

Za razliku tome sveti je Ignacije bio Španjolac. U njemu je zato progovorila španjolska krv i iz njega je dahnuo u svijet španjolski duh: duh krajnosti i ekstremizma. Franjevački red najbolje zna što je španjolski ekstremizam po sv. Petru Alkantarskom. Zgodno je rekao jedan poznati isusovac: Isusovac mora biti ili Lojola ili nije ništa. Aut

Loyola aut nihil. To je zahtjev i odgoj svetog Ignacija. On želi stvoriti herojske vojnike Krista Kralja, kakav je bio on sam. On želi stvoriti svece. Njemu zato nije dosta da netko samo teži za svetošću i nastoji oko svetosti. On mora postati i biti svetac.

Doduše i Ignacije znade da ne može sve ljude povesti tako visoko kako on želi. Za te je dosta, ako ostanu kod prve njegove sedmice: kod puta čišćenja i kod straha od pakla. Ali kod svojih sinova i svojih pravih sljedbenika on se time nikako ne zadovoljava. Oni moraju životno proći sve četiri sedmice i tako postati Lojola, što je bio sam sv. Ignacije. Ignacijevska zato duhovnost ide za tim da stvori elitu.

* * *

Ignacijevska duhovnost dominira i daje ton posljednjim stoljećima Crkve. Ona je stvorila — moramo priznati — mnoge svece. A to je i jasno, jer stvaranje elite znači stvaranje svetaca.

Ta je duhovnost napose prodrla u odgoj klera. I ona je odgojila mnoge svećenike svece.

Ta duhovnost danas sve više izdiže ideal svećenika kao sveca. U tom ima svoje duboke teološke temelje. To je istaknuto i na posljednjem Saboru.

No ta duhovnost sve više podiže zahtjev da svaki svećenik mora biti svetac, da je svećenik i svetac jedno te isto. Ona se ne zadovoljava samo s težnjom za svetošću nego traži stvarnu svetost, herojsku savršenost od katoličkog svećenika. Aut Loyola aut nihil.

Taj zahtjev međutim počinje graničiti s ekstremizmom. A svaki ekstremizam je uvijek u opasnosti da se izrodi u drugi ekstremizam.

Zanimljiva je činjenica da se upravo u Isusovačkom redu, koji u duhovnosti ide prema smjernicama sv. Ignacija za tim da stvara svece, rodio u moralu ne samo probabilizam nego čak da se našlo u njemu — u svoje vrijeme — najviše pristaša laksizma. Voditi elitu do najviših vrhunaca, a masi pregledati kroz svih deset prstiju!

Slično je i u duhovnosti svećenika. Tražeći elitu svećenika svetaca najlakše dolazimo u opasnost da izgubimo iz vida masu dobrih svećenika. Najbolje je neprijatelj dobrome! To je stara ljudska mudrost.

Tko je ikada slušao svećeničke duhovne vježbe, uistinu izgrađene na ignacijskim mislima i zahtjevima, ako ih je dobro shvatio, redovno se osjetio nelagodno. Osjetio se kao pile koga se uči letjeti na Himalaju. — Taj bi nas želio načiniti svecima! Koliko je već svećenika uzdahnulo! Ili ćeš biti svetac ili nijesi svećenik!

Kao značajno razmatranje za tu duhovnost slušao sam jedno razmatranje o smrti. Naslov bi se tom razmatranju mogao dati: Smrt svećenika grešnika i smrt svećenika sveca. Druge smrti za tu duhovnost ne može biti. Smrt dobrog svećenika nema. Ona za tu duhovnost ne postoji.

Sredine naime između svetog svećenika i grešnog svećenika za tu duhovnost nema. Jer tu se sredinu proglašuje „mlakim" svećenicima. A to je nešto gore od samih grešnih svećenika. Jer ti samo čekaju čas da ih Isus ispljune iz svojih usta.

Dobrim dakle svećenicima, koji bi naime bili dobri, a ne sveti, u toj duhovnosti nema mjesta. Aut Loyola aut nihil!

* * *

Teološki temelj te duhovnosti odiše premolinističkim duhom kojim je bio zadahnut sveti Ignacije i kojim je zadahnuo svoj Red, a to je isticanje slobodne volje nasuprot milosti.

Zašto je netko svetac a drugi nije svetac — to je prema toj duhovnosti jedino zato što je ovaj htio postati svetac a onaj to nije htio. Zašto je ovaj toliki svetac a drugi je manji svetac, to je opet samo zato jer je ovaj htio postati toliki svetac a onaj to nije htio. Ako hoćeš, možeš i ti postati svetac kao sveti Josip i sveti Petar i sveti Ivan. To je teološka pretpostavka te duhovnosti.

Ona zamišlja Boga koji jednako dijeli milost svima i svakome. Sve dakle ovisi o tome kako je i koliko pojedinac prima.

Ali baš tu je slabost te duhovnosti. Ona pušta iz vida i prelazi preko osnovnog zakona Božje providnosti — jer želi izbjeći pitanju preodređenja, što osobito naglašuje sveti Ignacije — da Bog „sve ostvaruje prema želji slobodne volje". Niti Isus nije vlastan dati određeno mjesto pojedincu u svome kraljevstvu nego „samo onima kojima je odredio njegov Otac". Kako bi dakle ljudska slobodna volja bila kadra staviti nekoga na određeno mjesto na nebu?

„Nije do onoga koji hoće ili trči nego do Boga koji se smiluje". Nije odlučno nečije htijenje ni trčanje nego Božje milosrđe. „Mi smo Božje stvorenje, stvoreni u Isusu Kristu za dobra djela koja Bog unaprijed odredi da ih vršimo".

Ne niječemo ulogu koju ima ljudska slobodna volja u izgrađivanju čovjeka prema svetosti. Ali ipak ostaje činjenica da je tu čovjek prije svega djelo Božje. A Bog ne stvara ljude na kalup, ni serijski na tekućoj vrpci. Zato i među svojim svećenicima Bog hoće da se zvijezda od zvijezde razlikuje svojim sjajem. Svetost je u apostolskim ustima rastezljiv pojam. Pa tako i svećenička svetost. Svaki ima svoj dar od Boga, kako bi to rekao sveti Pavao.

Ne postoji dakle samo herojska svećenička svetost. Postoji i osrednja svećenička svetost. Ne postoje dakle samo najbolji svećenici. Postoje i dobri svećenici.

Onaj Bog koji je u prirodi stvorio ne samo slavuje, kanarince, češljugare nego i naše domaće vrapčiće, stvorio je i stvara ne samo svete Petre i Pavle, svete arške župnike, Don Boske i Ignacije, nego i seoske plebanuše, plovane, parohe koji pjevaju također Bogu u slavu svoj „živ, živ" i spašavaju bezbrojne ljudske duše.

I „dobri" su svećenici Kristovi svećenici, svećenici koji vrše Kristovo djelo na svijetu da se jednom pridruže k najsvetijim svećenicima na nebu.

Dao Bog da se među našim svećenicima nađe elite koja će se visoko izdići nad „masu" svećenika, koja će orlovskim krilima poput svetog Ignacija letjeti do vrhunca svetosti! Ali osuđivati masu svećenika kao mlake svećenike, gore od svećenika grešnika koji samo čekaju čas kad ih Isus bude odbacio od sebe, to je španjolski ekstremizam, koji tjera te svećenike baš u drugu skrajnost. Budući da se smatraju nesposobnima za tako visoke vrhunce, bolje je, misle oni, da unaprijed odustanu od svakog planinarenja.

Tko nije vidio jadnog magarčića kad ga se pretovari! Da li će on koraknuti sa svojim bremenom? Kad bi ga se natovarilo s pola tereta, on bi krenuo naprijed. Ali ovako ni koraka. On će jednostavno leći na zemlju. Što je preteško, preteško je za jadnog magarčića!

A zar nam same po sebi ne dolaze na pamet riječi svetog Petra na prvom apostolskom saboru: — Čemu sada iskušavate Boga stavljajući učenicima na vrat jaram koji ni naši očevi ni mi ne mogosmo nositi? Tražiti od svećenika da bude siromašan kao sveti Franjo, da bude tako malih potreba kao sveti župnik arški, toliko agere contra kao sveti

Ignacije i još bezbrojno toga kao svi najveći sveci — Domine quis sustinebit?! Kad su u Crkvi bili samo svećenici sveci? Kad su u Crkvi bili samo arški župnici ili sveti Ignaciji? Ako je Krist tražio samo svećenike sveće, tada je doista promašio u svojem djelu.

Daleko od toga da zaniječemo ideal svećenika kao sveca. Daleko od toga da odvraćamo svećenika od toga da teži za najvišom svetošću i time približi svom prauzoru, velikom Svećeniku koji je viši od nebesa. Daleko od toga da ne potičemo svećenike na askezu i teženje za savršenošću. Ali ipak mislim tko smatra kao apsolutni uvjet pravog svećenika da je već svetac i da je samo onda pravi svećenik, ako je svetac — taj desavuira samu Crkvu koja je čak trpjela i loše svećenike, a bila je sretna kad je imala dobre svećenike, makar nijesu bili baš sveci da ih se postavi na oltare.

Crkva se ponosi svećenicima svecima. Ali Crkvi trebaju i dobri svećenici.

P. Platon PLASAJEC

## SVIBANJ
## DUHOVSKI ILI MARIJANSKI MJESEC

Mjesec svibanj Marijin je mjesec. Mjesec je svibanj marijanski mjesec. To je za kršćansko srce postalo činjenicom gotovo jednako sigurnom kao što je činjenica, da kršćansko katoličko srce štuje Mariju.

Od konca trinaestoga vijeka, kad se svibanjska marijanska pobožnost pojavila, ona je neprestano rasla, da je danas postala pobožnošću svjetskih razmjera, jednom od prvih pobožnosti u čast B. D. Marije.

Od prvih je početaka bila to pučka pobožnost i ona je ostala pučkom pobožnošću. Zato je ostala izvan liturgijskih okvira. Ipak Crkva je tu pobožnost ne samo trpjela, nego ju je njegovala i promicala. Osobito su posljednji Pape tu pobožnost i svojim službenim poticajima unapređivali.

No u današnjem liturgijskom previranju i ta je pobožnost došla na udar.

S jedne strane već zato što je to pučka pobožnost. Ekstremistički duhovi među liturgičarima, koji bi željeli očistiti kršćansku pobožnost od svega pučkoga, individualnoga, da ostane čista liturgijska zajednička pobožnost u Crkvi, dakako a priori su protiv svibanjske pobožnosti.